

Posudek oponenta práce

SÝKOROVÁ, Lucie. *Využití virtuální reality ve vzdělávání dospělých*. Praha, 2020. 116 s., včetně příloh. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení. Vedoucí práce: PhDr. Renata Kocianová, Ph.D.

1. Obsah a struktura práce

Svým obsahem předložená diplomová práce odpovídá odborné profilaci katedry. Volbou zaměření na aktuální problematiku digitalizace a nových technologií ve vzdělávání dospělých a teoreticko-empirickou koncepcí aplikace poznatků o funkcích a využití virtuální reality autorka vytvořila dobrý předpoklad pro to, aby se její práce nestala jednou z mnoha zaměřených na klasické andragogické téma.

Diplomová práce má logickou strukturu a je rozdělena do devíti samostatných kapitol, včetně Úvodu a Závěru. Obsahuje mnoho příloh (A-Z a dále AA-AF).

Autorka vypracovala rešerši od historických kořenů virtuální reality (dále VR) až po současná východiska využití VR a její aplikaci ve vzdělávání dospělých. Ve výkladu popisuje různé pohledy na vymezení VR a zaměřuje se hlavně na didaktické aspekty a možnosti využití VR ve vzdělávání dospělých, včetně předností a limitů její aplikace.

V navazující empirické části, která má podobu kvantitativního dotazníkového šetření, ilustruje aktuální situaci v oblasti dalšího profesního vzdělávání dospělých v České republice a doplňuje tak celkový obraz. Metodiku, hypotézy, soubor respondentů (89 z celkem 160 oslovených lektorů působících v oblasti vzdělávání dospělých) a pracovní postup adekvátně popisuje a zdůvodňuje. Získané výsledky interpretuje a doplňuje dalšími potřebnými náležitostmi, tj. Diskusí s limity a přínosy šetření a Závěrem.

2. Odborná úroveň

Celá diplomová práce působí konzistentním a přehledným dojmem. Je sice stručným, nikoli však povrchním přehledem aplikace nových technologií do oblasti vzdělávání dospělých.

Cíl práce formulován jako analýza využití VR ve vzdělávání dospělých v České republice, včetně výhod a nevýhod z pohledu lektorů vzdělávání dospělých jako cíle empirického šetření, je smysluplný a provedeným výzkumem byl dosažen. Autorka vymezuje oblast studovaného konceptu VR a uvádí nové možnosti, jak lze pracovníky v organizacích důkladně připravit na jejich práci a krizové situace, které dosud sledovali či slyšeli cestou klasických metod a forem vzdělávání. Díky relevantním zdrojům mj. předkládá poznatky o lidském mozku, který je programovatelný téměř stejně jako počítač a učí se dvěma způsoby, buď memorováním – stálým opakováním, nebo vlastním prožitkem. A právě v této oblasti autorka přináší zajímavou rešerši o aplikaci VR v profesním vzdělávání dospělých tak, aby účastníci prožívali kurz všemi smysly a získali silné zážitky skrze interaktivní výuku. Uvádí jak obory, kde je již VR běžně aplikována (NASA, medicína, výcvik pilotů aj.), tak potenciál, kde lze VR/AR efektivně uplatnit.

Za nedostatečně zodpovězenou oblast považují problematiku návratu účastníků kurzu s využitím VR zpět do firemního prostředí a aplikovatelnost získaných znalostí či dovedností v jejich běžném pracovním procesu. Autorka se zaměřila především na osobnost lektora a přínosy a limity využití VR v jeho praxi a výstup, že se VR ve vzdělávání dospělých objevuje jen zřídka.

Za přínosné výstupy z šetření považují Graf 6 (s. 61) interpretující počet respondentů považujících využití VR v rámci jednotlivých metod vzdělávání za velmi vhodné a Graf 7 (s. 64) porovnávající rizika využití VR z pohledu lektorů vzdělávání dospělých. Přínosem je i Diskuse, včetně uvedení limitů šetření a potenciálu využití VR v personálním řízení.

3. Práce s literaturou

Soupis bibliografických citací obsahuje 100 pramenů, z toho majoritu v anglickém jazyce. Jedná se o zdroje aktuální a odpovídající odborné úrovni, včetně mnoha zajímavých odborných článků.

V Soupisu se však dopustila několika pochybení proti normě, například u zdrojů BELCOURT, Monica, WRIGHT, C. Phillip či PALÁN, Zdeněk, Tomáš LANGER či TWINING, Peter, Anna PEACHEY není „a“, ale čárka mezi autory; u mnoha elektronických zdrojů chybí ISSN a nesprávně je název článku v kurzívě, nikoliv název časopisu, například MEZIROW, Jack či RIZZO, Albert A., Galen J. BUCKWALTER a Ulrich NEUMANN; ROSE, David F., Barbara M. BROOKS a Albert A. RIZZO aj.

Systém Turnitin uvádí 10% shodu, ale ta je dána shodami v uvedených, správně odcitovaných, zdrojích a lze potvrdit pečlivou kontrolu použitých zdrojů a práci s nimi.

4. Grafické zpracování

Po grafické stránce je práce vypracována zodpovědně, úprava stránek a nadpisů je kvalitní a přehledná. Autorka se zaměřila na psaný text, který je adekvátně doplněn tabulkami a obrázky, jejichž přehledný seznam je uveden na s. 85.

5. Jazyková úroveň

Jazyková úroveň práce je odpovídající, ale text by si zasloužil pečlivější jazykovou korekturu, například na s. 58 (Uhrnem, místo Úhrnem), s. 97 (Ženy..využívali) a pochybení jsou v použití symbolu „%“ v textu (procent a procentní) v empirické části textu (s. 101–113). Stylisticky se vyskytují neobratnosti ve formulacích autorčiných myšlenek a opakování frází (například opakující se charakteristika metod vzdělávání dospělých, i když tematicky vztažena k VR). Text, zejména u kapitol 2 a 3, je málo strukturován do odstavců a převažují dlouze psané bloky (i na celou stranu), což komplikuje orientaci v textu (např. 15, 20, 36, 62 aj.).

6. Podněty k rozpravě

- a) V čem zejména podle autorky může být užitečné zapojení AR/VR do vzdělávání dospělých?
- b) Proč autorka nezahrnula do empirického šetření problematiku efektivity vzdělávání dospělých po návratu účastníků kurzu s využitím VR zpět do firemního prostředí?
- c) Jedním z hlavních výstupů autorčina empirického šetření je velký potenciál, který VR ve vzdělávání (dospělých) má. Může autorka formulovat doporučení lektorům tak, aby bylo využití VR uděláno kvalitně a metodicky?

7. Závěrečné hodnocení práce

Posuzovaná diplomová práce řeší velmi aktuální problematiku a vybočuje tak z řady tradičně volených témat. Autorka prokázala solidní orientaci v tématu a pílí v nashromáždění množství různorodých materiálů a dala z nich dohromady smysluplný celek. Autorce by prospěla větší ochota krátit text a pregnančněji formulovat, včetně důkladnější formální kontroly textu a použitých zdrojů. Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm „velmi dobře“.

V Praze dne 28. srpna 2020

PhDr. Olga Běhounková, Ph.D.